

Πίνακας Περιεχομένων

Πρόλογος	xv
0.1.Εισαγωγή	xv
0.2. Σκοπός του Βιβλίου	xvi
0.3. Συνοπτική Παρουσίαση των Κεφαλαίων	xvii
Κεφάλαιο 1 – Εισαγωγή στη Μεθοδολογία Έρευνας – Φιλοσοφικές Θεωρήσεις	1
1.1. Ορισμός και Σκοπός της Επιστημονικής Έρευνας	1
1.2. Βασικές Έννοιες και Επιστημολογικά Πλαίσια	3
1.3. Μορφές Έρευνας.....	5
1.4. Φιλοσοφικές Θεωρήσεις (Πραγματοσύνη, Οντολογία, Αξιακό Σύστημα) για τη Μεθοδολογία Έρευνας.....	8
1.4.1. Οντολογία: Η Φύση της Πραγματικότητας και ο Αντίκτυπός της στην Ερευνητική Σχεδίαση.....	9
1.4.2. Επιστημολογία: Τι Θεωρείται Αποδεκτή Γνώση και πώς Αποκτάται.....	12
1.4.3. Αξιολογία: Ο Ρόλος των Αξιών στην Ερευνητική Διαδικασία	16
1.4.4. Πραγματισμός.....	19
1.4.5. Ο «Κρίκος» Φιλοσοφίας-Μεθοδολογίας-Μεθόδων: Μια Ολοκληρωμένη Θεώρηση.....	21
1.5. Είδη Θεατρικής Έρευνας και Φιλοσοφικές Προσεγγίσεις.....	24
1.5.1. Βασικά Είδη Θεατρικής Έρευνας.....	24
1.5.2. Σύνδεση με τις Φιλοσοφικές Προσεγγίσεις	26
1.5.3. Αναλυτικές Μελέτες Περίπτωσης (case studies).....	27
1.6. Σύνοψη Κεφαλαίου 1.....	29

Κεφάλαιο 2 – Ερευνητικός Σχεδιασμός.....	31
2.1 Τι είναι ο Ερευνητικός Σχεδιασμός;	31
2.2. Κατηγορίες Ερευνητικών Μελετών	35
2.2.1. Διαφορές Μεταξύ Ποσοτικών και Ποιοτικών Μελετών.....	39
2.3 Προσδιορισμός και Ανάπτυξη του Θέματος Έρευνας	44
2.4. Διατύπωση Ερευνητικού Σκοπού και Ερευνητικών Στόχων	50
2.5. Διαμόρφωση Ερευνητικής Υπόθεσης και Ερευνητικών Ερωτημάτων	63
2.5.1. Υποθέσεις: Λογική, Είδη και Στρατηγική Διατύπωσης σε Ποσοτική Έρευνα.....	66
2.5.2. Κριτήρια Αξιολόγησης της Αξίας των Ερευνητικών Υποθέσεων.....	67
2.6. Διάταξη Έρευνας (exploratory, descriptive, explanatory).....	76
2.7. Περιορισμοί Έρευνας.....	80
2.7.1. Τι Είναι οι Περιορισμοί στην Έρευνα;	81
2.7.2. Συγγραφή Περιορισμών Έρευνας	84
2.6 Σύνοψη Κεφαλαίου 2.....	87
Κεφάλαιο 3. Δειγματοληψία Έρευνας.....	91
3.1 Δειγματοληψία της Έρευνας	92
3.1.1. Τι είναι οι Μέθοδοι Δειγματοληψίας ή οι Τεχνικές Δειγματοληψίας;.....	93
3.1.2. Τι Είναι η Δειγματοληψία Πιθανότητας;.....	97
3.1.3. Τι Είναι η Μη Πιθανοτική Δειγματοληψία;.....	101
3.2. Δειγματοληψία στην Ποσοτική Έρευνα	104
3.3. Δειγματοληψία στην Ποιοτική Έρευνα.....	108
3.3.1. Τύποι Σκόπιμης Δειγματοληψίας (ενδεικτικά)	109
3.4. Διαφορές Δειγματοληψίας στην Ποσοτική και Ποιοτική Έρευνα	111
3.5 Σύνοψη Κεφαλαίου 3.....	116
Κεφάλαιο 4. Βιβλιογραφική Έρευνα και Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας (Περιγραφική, Συστηματική και Βιβλιομετρική).....	119
4.1. Λόγοι Επιλογής και Υλοποίησης μιας Ανασκόπησης της Βιβλιογραφίας	120
4.2. Διαφορετικές Προσεγγίσεις για τη Διεξαγωγή Ανασκόπησης Βιβλιογραφίας ..	121
4.2.1. Η Περιγραφική ή Αφηγηματική Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	122
4.2.2. Η Συστηματική Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας	122

4.3. Φάση 1: Σχεδιασμός της Ανασκόπησης.....	126
4.4. Φάση 2: Διεξαγωγή της Ανασκόπησης.....	128
4.4 Φάση 3: Αναφορά της Ανασκόπησης	132
Κεφάλαιο 5 - Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας	143
5.1. Τι είναι Ποιοτική Έρευνα.....	143
5.1.1. Διαφορές Ποιοτικής και Ποσοτικής Έρευνας	145
5.1.2. Μεθοδολογικά Εργαλεία Ποιοτικής Έρευνας.....	148
5.2. Μελέτη Περίπτωσης.....	148
5.3. Η Παρατήρηση ως Μεθοδολογικό Εργαλείο στην Ποιοτική Έρευνα.....	151
5.3.1. Είδη Παρατήρησης.....	152
5.3.2. Σημειώσεις Πεδίου και Αναστοχαστικά Ημερολόγια.....	157
5.3.3. Εφαρμογές της Τυπολογίας της Παρατήρησης στις Θεατρικές Επιστήμες....	158
5.3.4. Ηθικές Προκλήσεις (Ethical Challenges)	161
5.4. Εθνογραφία	162
5.4.1. Τι είναι η Εθνογραφία;.....	163
5.4.2. Η Δομή μιας Εθνογραφικής Έρευνας.....	164
5.4.3. Επιτελεστική Εθνογραφία και Εθνοδράμα	167
5.4.4. Αισθητηριακή Εθνογραφία στις Θεατρικές Επιστήμες.....	174
5.4.5. Αυτοεθνογραφία.....	177
5.4.6. Η Έρευνα της Jacobs ως παράδειγμα Εθνογραφίας της Παράστασης, Αφηγηματικής Έρευνας και Αυτοεθνογραφίας στις Θεατρικές Επιστήμες και τη Δραματική Εκπαίδευση.....	179
5.5. Έρευνα Δράσης	187
5.5.1. Εφαρμογές στις Θεατρικές Επιστήμες και τη Δραματική Εκπαίδευση...	192
5.6. Συνεντεύξεις	197
5.6.1. Τύποι Συνέντευξης στην Ποιοτική Έρευνα.....	199
5.6.2. Διεξαγωγή της Συνέντευξης: Πρακτικές και Δεξιότητες.....	203
5.6.3. Ανάλυση Δεδομένων Συνεντεύξεων.....	203
5.6.4. Εφαρμογές της Συνέντευξης στις Θεατρικές Επιστήμες.....	205
5.7. Αρχαιακή Έρευνα	209
5.7.1. Εννοιολογικό και Θεωρητικό Πλαίσιο	211
5.7.2. Μεθοδολογία Αρχαιακής Έρευνας.....	213

5.7.3. Ηθικά Ζητήματα Αρχεϊακής Έρευνας.....	223
5.7.4. Ψηφιακά Αρχεία και Μελλοντικές Προοπτικές	224
5.8. Τριγωνισμός και Συμπληρωματικές Μέθοδοι	225
5.9. Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων	226
5.9.1. Κύριες Μέθοδοι Ανάλυσης Ποιοτικών Δεδομένων	228
5.9.2. Η Σύνταξη Αναλυτικών Σημειώσεων (Memoing) ως Μεθοδολογικό Εργαλείο	223
5.9.3. Αξιοπιστία Πηγών, Εγκυρότητα και Συνδυασμός Μεθόδων	234
5.10. Λογισμικά Ποιοτικής Ανάλυσης.....	235
5.11. Σύνοψη κεφαλαίου 5	238

Κεφάλαιο 6. Ποσοτικές Μέθοδοι Έρευνας241

6.1 Η Ποσοτική Έρευνα: Θεωρητικό Πλαίσιο, Μεθοδολογικά Χαρακτηριστικά και Κριτική Αποτίμηση	241
6.2 Είδη Ποσοτικής Έρευνας	243
6.3 Στατιστική Ανάλυση: Περιγραφική, Συσχετιστική, Παλινδρόμηση.....	259
6.3.1. Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων στις Πολιτισμικές, Θεατρικές και Κοινωνικές Έρευνες.....	260
6.4. Εργαλεία Ανάλυσης και Απεικόνισης Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας..	263
6.4.1. Λογισμικά Στατιστικής Ανάλυσης στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες	271
6.4.2. Δημιουργία Πινάκων και Γραφημάτων (SPSS, Excel, Google Sheets, R, Python, Tableau)	290
6.5. Αξιοπιστία και Εγκυρότητα στην Ποσοτική Έρευνα.....	293
6.6 Σύνοψη Κεφαλαίου 6.....	299

Κεφάλαιο 7. Μεικτές Μέθοδοι Έρευνας303

7.1. Ορισμός και Βασικές Αρχές της Έρευνας Μεικτών Μεθόδων	303
7.2. Πεδία Μεικτής Μεθοδολογίας.....	310
7.3. Συνδυασμός Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας (mixed methods).....	313
7.3.1. Πότε Επιλέγεται η Ποιοτική Έρευνα.....	314
7.3.2. Πότε Επιλέγεται η Ποσοτική Έρευνα.....	318
7.4. Σύνοψη Κεφαλαίου 7.....	322

Κεφάλαιο 8. Αξιοπιστία και Εγκυρότητα	325
8.1. Η Έννοια της Εγκυρότητας.....	328
8.2. Τύποι Εγκυρότητας στην Ποσοτική και Ποιοτική Έρευνα.....	335
8.3 Η Έννοια της Αξιοπιστίας.....	341
8.4. Παράγοντες που Επιδρούν στην Αξιοπιστία του Ερευνητικού εργαλείου.....	349
8.5. Σύνοψη Κεφαλαίου 8.....	361
Κεφάλαιο 9. Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας	365
9.1. Ηθικά Ζητήματα σε Σχέση με τους Συμμετέχοντες.....	377
9.2. Ηθικά Ζητήματα του Ερευνητή/της Ερευνήτριας	380
9.3. Ζητήματα Δεοντολογίας	384
9.4. Προσωπικά Δεδομένα και Προκατάληψη.....	386
9.5. Σύνοψη Κεφαλαίου.....	390
Κεφάλαιο 10. Έρευνα στις Κοινωνικές & Ανθρωπιστικές Επιστήμες	393
10.1. Έρευνα στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες.....	393
10.1.1. Η Έννοια της Έρευνας και της Επιστήμης.....	393
10.2. Εφαρμογές: Κοινωνιολογία, Ανθρωπολογία, Εκπαίδευση, Πολιτισμικές Σπουδές.....	398
10.2.1. Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις στην Έρευνα των Κοινωνικών & Ανθρωπιστικών Επιστημών	401
10.2.2. Ηθικά Ζητήματα στην Έρευνα των Κοινωνικών & Ανθρωπιστικών Επιστημών.....	403
10.3. Από τη Γενική Κοινωνιολογία στην Κοινωνιολογία του Θεάτρου	404
10.3.1. Η Θεατρολογία ως Αυτόνομο και Διεπιστημονικό Επιστημονικό Πεδίο... ..	401
10.3.2. Ορισμός και Αντικείμενο της Θεατρολογίας.....	405
10.3.3. Η Κοινωνιολογία του Θεάτρου ως Εξειδικευμένος Κλάδος	406
10.3.4. Η Σχέση Μεταξύ Κοινωνίας και Τέχνης.....	408
10.3.5. Η Κοινωνιολογία της Τέχνης.....	410
10.3.6. Κύριες Θεωρητικές Συνεισφορές στην Κοινωνιολογία της Τέχνης.....	412
10.4. Η Επίδραση της Κοινωνικής Τάξης στις Καλλιτεχνικές Πρακτικές και την Κατανάλωση.....	417
10.4.1. Κοινωνιολογία των Έργων Τέχνης.....	418

10.5 Από την Ανθρωπολογία στην «Ανθρωπολογία της Επιτέλεσης» (Performance Anthorology)	419
10.6. Πολιτισμικές Σπουδές (Cultural Studies) και Κριτική Ανάλυση	423
10.6.1. Η Διερεύνηση Ζητημάτων Ταυτότητας, Φύλου και Φυλής στις Τέχνες ...	425
10.6.2. Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις	426
10.6.3. Η Έρευνα ως Πολιτική Πράξη	427
10.6.4. Η Συμβολή της Σημειολογίας στην Έρευνα Ταυτότητας, Φύλου και Φυλής στις Τέχνες	430
10.7. Σύνοψη Κεφαλαίου 10	433

Κεφάλαιο 11. Μέθοδοι και Μεθοδολογικά Εργαλεία για τη Θεατρική Έρευνα.....435

11.1. Επιστημολογικές Αφετηρίες και Θεωρητικά Πλαίσια Έρευνας	435
11.2. Έρευνα Ψηφιακής Παράστασης και Νέων Μέσων	437
11.3. Ιστοριογραφία και Ιστορικές Μέθοδοι στη Μελέτη του Θεάτρου	439
11.4. Σκηνογραφία, Χώρος και Οπτική Ανάλυση ως Ερευνητικά Εργαλεία	440
11.5. Το Σώμα στην Παράσταση: Φαινομενολογικές και Κινησιολογικές Προσεγγίσεις	441
11.6. Πρακτική ως Έρευνα	443
11.6.1. Θεωρητικές Αφετηρίες: Σώμα, Αίσθηση και Ενσώματη Γνώση	452
11.6.2. Βασικές Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις της Έρευνας Βασισμένης στο Δράμα (Drama-Based Research, DBR)	453
11.6.3. Ειδικές Τεχνικές και Μέθοδοι της Έρευνας Βασισμένης στο Δράμα (Drama-Based Research, DBR)	454
11.7. Ειδικές Μεθοδολογίες Ανάλυσης Παραστασιακού Υλικού	461
11.8. Η Ερμηνεία, η Αναστοχαστικότητα και η Δεοντολογία στην Ερευνητική Διαδικασία	463
11.8.1. Δεοντολογικά Ζητήματα στη Θεατρική Έρευνα	464
11.8.2. Παραδείγματα Σύγχρονων Ερευνητικών Εργασιών: Διεθνής Βιβλιογραφία	465
11.9. Σύνοψη Κεφαλαίου 11	466

Κεφάλαιο 12. Ψηφιακές Τεχνολογίες στη Μεθοδολογία Έρευνας για τις Θεατρικές και Κοινωνικές Επιστήμες.....469

12.1. Χρήση Πολυμέσων, Διαδραστικών Εργαλείων και Ψηφιακής Παρατήρησης....	470
12.1.1 Ψηφιακή Βιντεοσκόπηση: Τεχνικές και Μεθοδολογικές Επιλογές	470
12.1.2. Λογισμικά Ανάλυσης Κίνησης στη Θεατρολογική Έρευνα	472
12.1.3. Ψηφιακή Εθνογραφία στο Θέατρο.....	473
12.1.4. Διαδραστικά Εργαλεία και Ψηφιακό Θέατρο Φόρουμ	476
12.1.5. Ψηφιακή Ηχογράφηση: Εργαλεία και Μεθοδολογικές Εφαρμογές.....	477
12.2. Αξιοποίηση Βίντεο, Λογισμικών Καταγραφής και Ψηφιακών Χώρων ως Ερ- γαλεία Έρευνας.....	479
12.3. Ανάλυση Περιεχομένου στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.....	482
12.3.1. Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων.....	483
12.3.2. Ανάλυση Κοινωνικών Δικτύων (Social Network Analysis – SNA).....	484
12.3.3. Ανάλυση Συναισθήματος (Sentiment Analysis) σε Κριτικές Θεάτρου....	485
12.4. Βάσεις Δεδομένων και Αρχειακό Υλικό: Ψηφιακά Εργαλεία στην Ανάλυση Παραστάσεων.....	486
12.4.1. Διεθνείς Ψηφιακές Βάσεις Δεδομένων για τη Θεατρολογία.....	487
12.4.2. Ελληνικές Ψηφιακές Πηγές για τη Θεατρολογία.....	488
12.4.3. Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Σπουδές (Digital Humanities) και Θεατρο- λογία.....	494
12.4.4. Οπτικοποίηση Δεδομένων και Χαρτογράφηση (GIS).....	496
12.5. Ψηφιακά Εργαλεία Διαχείρισης Βιβλιογραφίας και Ανοικτής Επιστήμης	497
12.6. Τεχνητή Νοημοσύνη στη Θεατρολογική Έρευνα	502
12.7. Κριτική Αντιμετώπιση των Ψηφιακών Εργαλείων: Δυνατότητες, Όρια και Μεθοδολογικές Υποχρεώσεις	505
12.8. Εργαλεία Δημιουργίας Διαδικτυακών Ερωτηματολογίων.....	506
12.8.1. Λογισμικά Στατιστικής Ανάλυσης Ποσοτικών Δεδομένων.....	508
12.9. Σύνοψη Κεφαλαίου 12	510

Κεφάλαιο 13. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Έρευνας515

13.1 Συγγραφή Αποτελεσμάτων.....	517
13.1.1. Περιεχόμενο του Κεφαλαίου Αποτελεσμάτων	524
12.1.2 Δομή του Κεφαλαίου Αποτελεσμάτων	525

13.2. Παρουσίαση, Ανάλυση και Ερμηνεία Αποτελεσμάτων	526
13.2.1 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ποσοτικής Έρευνας	528
13.2.2. Γενικές Αρχές Σαφούς και Διαφανούς Παρουσίασης.....	531
13.3. Σύνοψη Κεφαλαίου 13.	546
Κεφάλαιο 14. Συγγραφή Επιστημονικής Έρευνας.....	547
14.1. Συγγραφή Ερευνητικής Αναφοράς (report) και Έκθεσης (essay)	548
14.2. Δομή και Οργάνωση Επιστημονικής Εργασίας	552
14.3. Σύνταξη Βιβλιογραφίας	557
14.3.1. APA style.....	560
14.3.2 MLA style.....	562
14.3.3. CHICAGO style.....	567
14.3.4. HARVARD style.....	571
14.3.5. Σύνταξη Βιβλιογραφικών Αναφορών Περιοδικού «Παράβασις» Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ.....	575
14.4. Σύνοψη Κεφαλαίου 14	579
Επίλογος	581
Βιβλιογραφία	583